

Explaining the role of Islamic revolution discourse in the resistance of Ansarullah and its defensive performance in Yemen

behzad ghasemi^۱

Abstract

Nowadays, the liberty and humanity movements at the world of Islam have been promoted as an accountable power in the regional and international environment.

The Islamic revolution based on its revolutionary ideal and its ontological nature and the Islamic Republic of Iran based on the constitution considers it necessary and decisive to support and mobilize the resources and facilities of the Islamic resistance against the aggression of the arrogant American system and the Zionist regime. Therefore, the role and position of the Islamic revolution based on a rational and intelligent method is effective in the functioning of the movements and is worthy of research. The purpose of this research is to analyze the role and position of the Islamic Revolution in the resistance of Ansarullah and to analyze its defensive performance in Yemen. The problem of the research is to analyze the role and position of the Islamic Revolution and the Islamic Republic of Iran in Yemen and explain its results in improving the defense performance of Ansarullah in Yemen. The research method is a combined (qualitative and quantitative) one. First qualitatively the components have been extracted and then, in the quantitative part, by applying the fuzzy Delphi method and referring to 15 experts, the impact of each component has been measured. After a survey of experts, the effective dimensions and components in Yemen's defense performance were identified. The results of the research showed that the political-security dimension, the military-defense dimension; Logistics and mobilization of facilities and regional support dimension and 31 components have been effected in promotion of Yemen's Houthys defense performance. Also, the factors for promoting the performance of Ansarullah have been suggested. The results of this research can be considered and used applicably in powering the Yemen's Ansarullah.

Keywords: *Islamic revolution discourse, Resistance, Ansarullah, Yemen, Defense performance.*

^۱- Associated Professor in Islamic Revolution History, Imam Hossein (as) Comprehensive University, Tehran, Iran.

تبیین نقش گفتمان انقلاب اسلامی در مقاومت انصارالله و عملکرد دفاعی آن در یمن

بهزاد قاسمی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۰۶

چکیده

امروزه جنبش‌های مردمی و نهضت‌های رهایی‌بخش در جهان اسلام، به یک نیروی قابل محاسبه در فضای منطقه‌ای و بین‌المللی ارتقا یافته‌اند. انقلاب اسلامی مبتنی بر آرمان انقلابی و ماهیت هستی‌شناختی خود و جمهوری اسلامی ایران بر اساس قانون اساسی، پشتیبانی و بسیج منابع و امکانات مقاومت اسلامی در تقابل با تجاوزات نظام استکباری آمریکا و رژیم صهیونیستی را ضروری و تعیین‌کننده می‌داند؛ بنابراین نقش و جایگاه انقلاب اسلامی مبتنی بر روش عقلایی و هوشمندانه در عملکرد نهضت‌ها مؤثر بوده و درخور تحقیق و پژوهش است. هدف از پژوهش حاضر، تحلیل نقش و جایگاه انقلاب اسلامی در مقاومت انصارالله و تحلیل عملکرد دفاعی آن در یمن می‌باشد. مسئله پژوهش، تحلیل نقش و جایگاه انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران در یمن و تبیین نتایج آن در ارتقا عملکرد دفاعی انصارالله یمن است. روش پژوهش به صورت تلفیقی (کیفی و کمی) می‌باشد. ابتدا به صورت کیفی مؤلفه‌ها از مصاحبه و ادبیات پژوهش استخراج شده و در بخش کمی، با به کارگیری روش دلفی فازی و با مراجعه به ۱۵ نفر از خبرگان، تأثیر هر مؤلفه مورد سنجش قرار گرفته است. پس از نظرسنجی از افراد صاحب‌نظر، ابعاد و مؤلفه‌های مؤثر در عملکرد دفاعی یمن شناسایی گردید. نتایج تحقیق نشان داد که ۴ بعد سیاسی - امنیتی؛ نظامی - دفاعی؛ لجستیک و بسیج امکانات؛ حمایت و پشتیبانی منطقه‌ای و ۳۱ مؤلفه در ارتقا عملکرد دفاعی حوثی‌ها در یمن تأثیر داشته است. عوامل پیشنهادی برای ارتقا عملکرد انصارالله نیز ارائه شده است. نتایج ارائه شده در این پژوهش می‌تواند به صورت کاربردی در توانمندسازی انصارالله یمن مورد توجه و بهره‌گیری قرار گیرد.

کلید واژه‌ها: گفتمان انقلاب اسلامی، مقاومت، ایران، انصارالله، یمن، عملکرد دفاعی.

مقدمه

گفتمان انقلاب اسلامی، مواد و مبانی اندیشه سیاسی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی، پس از موفقیت و استقرار نظام جمهوری اسلامی در بسیاری از سرزمین‌های اسلامی منتشر شد؛ این گفتمان در کشورهای با رویکرد انقلابی و مذهب شیعی مورد استقبال بیشتری قرار گرفت و موجب تحریک و تهییج جنبش‌ها گردید. نهضت و بیداری اسلامی یمن به عنوان جنبش مقاومت اسلامی با پیروزی انقلاب اسلامی فعال و پس از بیداری اسلامی سال ۲۰۱۱ میلادی شدت و قوت گرفت. مردم یمن به رهبری شهید سید حسین الحوثی از پیشگامان پیوستن به جبهه مقاومت محسوب می‌شوند. آنان از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی با الگوپذیری از آن، راه مقاومت اسلامی را انتخاب کردند. از آنجا که رسالت انقلاب اسلامی حمایت و پشتیبانی از مستضعفان و مظلومان عالم است، این انقلاب به یاری ملت یمن شتافت. حمایت انقلاب اسلامی از نهضت‌های اسلامی پیوند وثیقی با ماهیت هستی‌شناسی انقلاب اسلامی دارد. از این رو، انقلاب اسلامی یکی از تأثیرگذارترین نهادها در حوزه پشتیبانی، خدمات‌رسانی و بسیج امکانات در جهت حمایت از نهضت‌های اسلامی به منظور ارتقا جایگاه، نقش و عملکرد جنبش‌های اسلامی می‌باشد. ایران امروزه با نقش محوری نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان یک نیروی نهضتی با رویکرد بین‌المللی، مأموریت مشخص و ویژه‌ای را بر اساس اصل ۱۵۴ قانون اساسی در حوزه حمایت از نهضت‌ها دنبال می‌کند که همان حمایت از جنبش‌های رهایی‌بخش و کشورهای جبهه مقاومت در جهان اسلام و عرصه بین‌الملل با هدف ارتقا جایگاه مقاومت و تقویت عملکرد دفاعی نهضت‌ها و ارتقا امور جنبش‌ها می‌باشد.

جریان حوثی‌ها (انصارالله) از گروه‌های مهم مقاومت محسوب می‌شوند که در تحولات سیاسی یمن، بیش‌ترین محرومیت و مبارزات به منظور احقاق حق علیه حکومت‌های دست‌نشانده در یمن داشته است. زیدی‌های یمن، در قرن سوم هجری در گستره جغرافیای سیاسی جهان اسلام پدیدار شدند. این گروه بدون حمایت و دخالت بیگانگان و دول خارجی به فعالیت خود ادامه داده و تاکنون استمرار دارد. با پیروزی انقلاب اسلامی، انگیزه و پویایی سیاسی در شیعیان جهان ایجاد شد و شیعیان یمن نیز بر گستره فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی خود افزودند. بدین ترتیب، «حسین بدرالدین الحوثی» با تأسیس جنبش «شباب المؤمن»، مبارزات استکبارستیزی را پیگیری نمود. پس

از شهادت حسین بدرالدین، «عبدالملک الحوثی» رهبری جنبش مقاومت را به دست گرفت. مقارن با این برهه، علاوه بر درگیری سال ۲۰۰۴ در سال‌های ۲۰۰۵، ۲۰۰۶، ۲۰۰۷، ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ میلادی، جنگ‌هایی بین حوثی‌ها و دولت یمن در گرفت که آمریکا و عربستان در آن نیز دخالت کرده و در نهایت به جنگ تمام‌عیار و تجاوز مستقیم عربستان در سال ۲۰۱۵ میلادی به یمن و انصارالله انجامید. در این راستا مقاومت اسلامی یمن به رهبری سید عبدالملک، مقاومت فعال و توانمندی بالایی در بسیج مردم و مقاومت در برابر استکبار و تجاوزات سعودی از خود نشان داده است. بدین لحاظ هدف پژوهش حاضر، تحلیل نقش و جایگاه انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران در یمن است. به این منظور ابعاد و مؤلفه‌های انقلاب اسلامی که بر توانمندسازی مقاومت اسلامی و عملکرد دفاعی انصارالله یمن مؤثر بوده شناسایی و تحلیل شده است. اهمیت و ویژگی ممتاز این مقاله در شرایطی است که پژوهش‌های معمول در تبیین مؤلفه‌ها با دشواری روبرو بوده و شناخت جامعی از آن وجود ندارد. این پژوهش به علت استفاده از تجربه متخصصان و برخورداری دانش ضمنی در ارتباط با موضوع - که در این نوشتار بر عوامل توانمندسازی انصارالله یمن تأکید شده - دارای نوآوری بوده و کاربردی است. هدف پژوهش شناسایی و تبیین نقش و جایگاه گفتمان انقلاب اسلامی در مقاومت انصارالله و تأثیر آن بر عملکرد دفاعی یمن است. سؤال اصلی پژوهش این است؛ مؤلفه و شاخص‌های مؤثر گفتمان انقلاب اسلامی و حمایت عینی جمهوری اسلامی ایران از انصارالله کدام‌اند و تأثیر آن بر عملکرد دفاعی یمن چگونه قابل تبیین و تحلیل است؟

پیشینه پژوهش

درباره پیشینه پژوهش گفتنی است که مقالات و کتاب‌های مختلفی در خصوص انصارالله یمن به نگارش در آمده است؛ اما بر اساس جستجوی انجام‌شده، هیچ‌کدام از آن‌ها به طور خاص و مشخص به موضوع مورد بررسی نپرداخته و به همین دلیل مبتنی بر دانش تجربی متخصصان نیست. برای نمونه، مختار شیخ حسینی در مقاله «اندیشه سیاسی انصارالله در پرتو «ملازم شهید حسین الحوثی» به احصاء مهم‌ترین مؤلفه‌های اندیشه سیاسی انصارالله در منظومه فکری شهید سید حسین حوثی پرداخته است. این مقاله تنها به شناسایی برخی از مؤلفه‌های سیاسی پرداخته و نتایج تحقیق،

تأثیر اندیشه سیاسی انصارالله در یمن را مؤثر می‌داند (ر.ک: شیخ حسینی، ۱۳۹۴: ۲۹۷-۲۷۱). سید محمد طباطبایی فر در فصل چهارم کتاب «حوثیان یمن» به بررسی رویکرد و مواضع سیاسی انصارالله در اندیشه و سخنرانی‌های حسین حوثی پرداخته که در این بررسی، برخی از مؤلفه‌ها در قالب، محورها، مواضع و رویکردهای انصارالله در عرصه سیاسی مورد اشاره قرار گرفته است (ر.ک: طباطبایی فر، ۱۳۹۴: ۲۹۲-۲۴۳). بهزاد قاسمی در مقاله «تحلیل بازتاب انقلاب اسلامی ایران در یمن بر اساس نظریه پخش» به تأثیر انقلاب اسلامی در فعالیت جنبش حوثی پرداخته است و از این جهت قابل استناد است که عناصر مؤثر در پخش انقلاب اسلامی و مجموعه عوامل همگرا و ناهمگرا با پخش انقلاب اسلامی در یمن بررسی و تبیین شده است. در نتیجه بازتاب انقلاب ایران در یمن، گسترش گفتمان مقاومت در انصارالله یمن و توسعه آن تحلیل شده است (ر.ک: قاسمی، ۱۳۹۸: ۱۹۷-۲۱۸). مقاله مجید عباسی و سعید گلچین با عنوان «انقلاب اسلامی ایران و ژئوپلیتیک تشیع در یمن: از هویت‌یابی تا بیداری» به وقوع انقلاب اسلامی در ایران و تأثیرات شگرفی که بر کشورهای اسلامی داشته پرداخته است. نتایج این مقاله نشان می‌دهد که انقلاب سبب هویت‌یابی و خودآگاهی، رشد و ارتقای سطح فکری و بینش سیاسی و همچنین گسترش فعالیت شیعیان با هدف دست‌یابی به حقوق سیاسی و اجتماعی در قالب جنبش‌ها و احزاب شیعی در یمن شده است (ر.ک: عباسی و گلچین، ۱۳۹۴: ۷۰). در مجموع، نتایج بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که فرایند سیاسی انصارالله روند تکاملی را طی کرده و به عنوان یک جریان سیاسی دارای جایگاه برجسته و اثرگذاری ملی و منطقه‌ای شده است. بر اساس بررسی انجام شده در تحقیقات پیشین، نتایج و یافته‌های پژوهش حاضر با تحقیقات پیشین متمایز بوده و مؤلفه‌های جدید را در ارتقا جایگاه مقاومت اسلامی و توانمندی انصارالله استخراج کرده است.

مبانی نظری (داده‌های پژوهش)

تعاریف و مفاهیم

ژئوپلیتیک محور مقاومت: جبهه یا محور مقاومت یک ائتلاف ژئوپلیتیک منطقه‌ای و مرکب از مجموعه بازیگران دولتی (ایران، سوریه و عراق) و غیردولتی (حزب‌الله لبنان، انصارالله یمن و گروه‌های مقاومت اسلامی) است که دارای منافع مشترک ملی، ایدئولوژیک و

هستی‌شناسی هستند. این کشورها و گروه‌ها به دنبال احقاق حقوق مستضعفان و مبارزه با مستبدان بوده و هدف آن‌ها، تأمین مصالح امت اسلامی، تأمین منافع و تضمین امنیت جمعی مسلمین و جوامع مسلمان است. دامنه جغرافیایی مقاومت و ژئوپلیتیک آن علاوه بر کشورهای ایران، سوریه و عراق، شامل گروه‌های انقلابی افغانستان، پاکستان و بحرین هم می‌باشد.

ماهیت شناسی مقاومت اسلامی: با توجه به اینکه محور مقاومت، محوری جهانی با محوریت مستضعفان عالم است و با وحدت هدف و همبستگی مستضعفان شکل گرفته، بنابراین نمی‌توان محور مقاومت را تنها محوری منطقه‌ای تلقی کرد. این محور در حال حاضر از قدرت چشمگیری در منطقه غرب آسیا برخوردار بوده و در اکثر تحولات این منطقه، دارای مواضع و نقش تعیین‌کننده و تأثیرگذار است (اسداللهی، ۱۳۹۸: ۱)؛ تا جایی که توانسته با کاهش قدرت و نفوذ منطقه‌ای آمریکا، تضعیف قدرت کشورهای هم‌پیمان آمریکا در منطقه، تضعیف امنیت اسرائیل و تحمیل هزینه‌های اقتصادی بر آمریکا را بر تحولات دنیا اثرگذار باشد. علاوه بر آن، معادلات سیاسی بازیگران منطقه‌ای غرب آسیا و به خصوص پیرامون ژئوپلیتیک محور مقاومت را تغییر داده و با نزدیک شدن برخی از دولت‌ها به این محور، بر ظرفیت و توانمندی خود در منطقه افزوده است. مقاومت اسلامی، با اتکا بر مبانی و ارزش‌های اساسی خود توانسته است قدرت‌های بزرگ را به انفعال بکشانند. پشتوانه واقعی این موفقیت، اتکا به توان خود، حفظ استقلال و تأسی از اندیشه‌های عاشورایی و جهادی است (اکبری، ۱۳۹۶: ۵۸).

مقاومت و پایداری در قرآن از دستورات مورد تأکید خداوند متعال است. انبیاء الهی نیز مأمور به صبر و ایستادگی شده و در انجام رسالت الهی خود به آن پایبند بوده‌اند. انقلاب اسلامی ادامه نهضت انبیاء است. آن گونه که در کلام بنیان‌گذار انقلاب اسلامی نیز آمده است، انقلاب اسلامی ادامه نهضت انبیاء و برگرفته از الگوی مقاومت و ایستادگی سیدالشهدا است. امام خمینی (ره) در این باره فرمودند «اگر قیام حضرت سیدالشهدا نبود، امروز ما نمی‌توانستیم پیروز شویم» (صحیفه امام خمینی، جلد ۱۷، ۱۳۷۸: ۵۶). مقاومت از نظر اسلام امری دائمی است و برای رسیدن به هدف باید صبر و استقامت کرد تا به آن دست یافت. رویکرد سیاسی دفاع به جلو و تقویت همه‌جانبه جبهه مقاومت با هدف توسعه و تعمیق عمق استراتژیک انقلاب اسلامی صورت

می‌پذیرد. بر این اساس، اهداف و اقدامات منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر فعالیت مستشاری تلاش در جهت آزادسازی قدس، تقویت جبهه مقاومت، مقابله با تروریسم و ارتقا توانمندی نظامی و قدرت بازدارندگی انقلاب اسلامی است (قادری، ۱۳۹۷: ۳۳-۳۴).

مقاومت اسلامی و انصارالله یمن

شهید حسین حوثی با الهام گیری از انقلاب اسلامی ایران و تفکر امام خمینی (ره) و الگو قرار دادن اندیشه سیاسی و گفتمانی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی، هسته مقاومت اسلامی در یمن را بنیاد نهاد. بر اساس آنچه در منابع و اسناد وجود دارد، شهید حوثی در مبارزه با آمریکا و رژیم صهیونیستی نیز بر اساس اندیشه‌های امام خمینی (ره)، به ترویج این افکار در بین جوانان انقلابی در یمن می‌پرداخت. مکتب امام خمینی (ره) همواره در مواضع و اندیشه‌های او نقش محوری داشته و امروزه سید عبدالملک حوثی نیز در امتداد جریان مقاومت یمن مبتنی بر اندیشه امامین انقلاب اسلامی عمل نموده و بر اساس رهنمودهای رهبری انقلاب اسلامی، آرمان جنبش اسلامی را تبیین و تبلیغ می‌کند. واقعیت این است که مردم یمن، انقلاب اسلامی را الگویی برای نظام سازی، از بین بردن مشکلات و رفع نابرابری‌های اجتماعی، نمونه مناسب در جهت استکبارستیزی قلمداد می‌کنند. گفتمان انقلاب امید به پیروزی را در آنها تقویت کرده و به آنها انگیزه مقاومت و امید به پیروزی داده است.

با آغاز دهه ۱۹۹۰، نهضت بیداری اسلامی شیعیان یمن شکل جدی‌تری به خود گرفت. رهبری این نهضت را «سید حسین حوثی» بر عهده گرفت. او از برجسته‌ترین رهبران شیعیان زیدی یمن و مؤسس جنبش حوثی بود. در این مقطع «شباب المومن» و پایه فعالیت‌های فرهنگی توسط شهید حسین حوثی در شمال یمن شکل گرفت؛ اما پس از سال ۲۰۰۱ و با حضور آمریکا در منطقه، انصارالله وارد فاز سیاسی و انقلابی شد. یوم الصرخه، نمادی از حرکت ضد استکباری علیه آمریکا و رژیم صهیونیستی است که در شعارهای آنها تجلی یافته است (موسوی نژاد، ۱۳۹۴: ۲۴۴-۲۴۱).

درباره پیشینه و علل شکل‌گیری جنبش انصارالله گفتنی است که حضور آمریکا در منطقه و ضعف‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی دولت یمن، زمینه را برای نهضت انصارالله فراهم نمود.

جنبش اسلامی در یمن به صورت علنی از سال ۲۰۰۳ و با شعارهای برائت از آل سعود، آمریکا و رژیم صهیونیستی شکل گرفت. رهبری جنبش مقاومت یمن و گروه انصارالله در کنار ندای مرگ بر آمریکا و مرگ بر اسرائیل و بازگشت به اسلام، به تبیین این رویکرد در بین مردم و طلاب دینی پرداخت. سید حسین توانست از تعداد اندک یاران خود، یک امت بسازد که از ویژگی آگاهی و بیداری برخوردار بودند (شمس‌الدین، ۱۳۹۴: ۸۴-۸۳) در تقابل با اقدامات سید حسین، دولت مرکزی نیز ۶ جنگ خونین و نابرابر (از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰) بر آن‌ها تحمیل کرد. سید حسین الحوثی در همان جنگ اول در سال ۲۰۰۴ پس از مقاومت جانانه به شهادت رسید (موسوی نژاد، ۱۳۹۴: ۲۴۵-۲۴۴).

با شهادت سید حسین، برادرش سید عبدالملک حوثی رهبری جنبش را بر عهده گرفت. او پس از سال‌ها تلاش و مبارزه با دولت مرکزی، حوزه نفوذ خود را از صعده به تمام یمن گسترش داد که با استقبال مردم یمن نیز مواجه شد. وی توانست مجدداً به بازسازی روحیه مجاهدان و ایجاد روحیه امید پرداخته و مردم را از نو متحد سازد. در نهایت، با صبر و استقامت آن‌ها در برابر ۶ جنگ تحمیلی دولت و قدرتمند شدن مقاومت و سیستم دفاعی انصارالله و گسترش حوزه نفوذ آن در مناطق مختلف یمن و پیروزی آن‌ها در نبردها، دولت از ادامه مقابله با آن‌ها ناتوان گشت (قلیان و قاسمی، ۱۳۹۴: ۹۸-۹۹). در این دوره انصارالله به تدریج وارد عرصه سیاست شد و با همراهی مردم، نقش اساسی در پیروزی انقلاب سال ۲۰۱۱ داشت.

با برکناری عبدالله صالح، منصور هادی، رئیس‌جمهور یمن شد و ابتکارات رهبر جنبش انصارالله، موقعیت سیاسی انصارالله را ارتقاء داد. منصور هادی تا سال ۲۰۱۴ در رأس قدرت بود. او در ژانویه ۲۰۱۵ استعفای خود را اعلام کرد. بعد از سرنگونی علی عبدالله صالح، تغییر قدرت به معنای واقعی رخ نداد و در واقع همان شخصیت‌های بانفوذ قبل از انقلاب در صحنه قدرت باقی ماندند (السماعی، ۱۳۹۴: ۱۴۲-۱۴۱) طی سه سال حاکمیت عبدربه منصور هادی، نه تنها مردم به آرمان‌ها و مطالبات انقلابی خود دست نیافتند؛ بلکه با ناکارآمدی دولت، بر مشکلات سابق نیز افزوده شد. در سال‌های اخیر این جنبش اسلامی با تکیه بر مبانی و اصول عمیق فکری خود توانست به جریانی تأثیرگذار در داخل یمن و بازیگری قدرتمند در سطح منطقه تبدیل شده و منافع قدرت‌های بزرگ را به چالش بکشد. قدرت انصارالله در کنترل صنعا و بیشتر مناطق یمن و نیز به

دلیل پیوند معنوی این جنبش با انقلاب اسلامی ایران، بر نگرانی و هراس آمریکایی‌ها و سعودی‌ها نسبت به شکل‌گیری دولت شیعی در یمن، تغییر موازنه قوا و تقویت محور مقاومت افزوده است. این جنبش در پایبندی به دفاع از حقوق تمامی مستضعفان، توانست جریان‌ها، طایفه‌ها و مذاهب یمن را با خود همراه سازد. انصارالله هم‌اکنون دارای تشکیلاتی سازمان‌یافته و دارای برنامه و مبناست که حول رهبری واحد حرکت می‌کند (المالکی، ۱۳۹۴: ۱۸۸-۱۸۶). وجود ویژگی‌های مقاومت اسلامی در جنبش انصارالله سبب توسعه و تقویت آن شده است. از سوی دیگر حمایت و پشتیبانی گفتمانی انقلاب اسلامی از نهضت‌های اسلامی و آزادی‌بخش نیز بسیار اثربخش بوده است. به فرموده مقام معظم رهبری «انقلاب اسلامی، در این مورد مأموریتی خواهد داشت. ما نمی‌گوییم به جایی لشکرکشی می‌کنیم و در امور دیگران دخالت خواهیم کرد؛ اما می‌گوییم که نیروی نظامی منظم انقلابی مجرب در اولین کشوری که با انقلاب اسلامی پدید آمده است، یقیناً در قبال هسته‌های مسلح حزب‌الله در سراسر جهان خالی از مسؤلیت نیست. کیفیت این مسؤلیت، بایستی به تناسب و مقتضیات روشن بشود (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۰: ۱)». رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در حمایت از محور مقاومت نیز اشاره و تأکید داشته‌اند که «ما به ارتش مردمی یمن کمک‌های مستشاری و فکری می‌کنیم... و سپاه پاسداران به ارتش مردمی یمن کمک مستشاری می‌کند. در عراق و سوریه هم ما با درخواست دولت‌های رسمی و مستقر این کشورها به کمکشان رفتیم و به آن‌ها کمک‌های مستشاری و تسلیحاتی و تجهیزاتی کردیم و قرارداد بستیم و مسئول این‌ها هم سپاه پاسداران بود که البته در مواردی ارتش جمهوری اسلامی نیز به آن کمک کرد، ولی در موضوع یمن اوضاع کمی متفاوت‌تر است. ما به ارتش مردمی یمن کمک‌های مستشاری و فکری می‌کنیم و مسئول این کار، سپاه پاسداران است و تا آخر هم کنار مردم یمن می‌ایستیم تا این تجاوز را از خود دور کنند» (باقری (افشردی)، ۱۳۹۸: ۱)

وضعیت دفاعی و امنیتی انصارالله پیش از بیداری اسلامی

تأسیس ارتش در یمن به زمان تسلط ترک‌های عثمانی بر بخش شمالی یمن و سلطه انگلیسی‌ها بر بخش جنوبی این سرزمین بازمی‌گردد. در بخش شمالی یمن، پیش از اینکه ترک‌های عثمانی از این منطقه عقب‌نشینی کنند، هسته مرکزی ارتش را به وجود آوردند و پس از

عقب‌نشینی ارتش شش هزار نفر یمنی را آموزش دادند. پس از ترک‌های عثمانی، اتریش این کار را دنبال کرد و آلمان نیز تعداد قابل‌ملاحظه‌ای تسلیحات به خصوص تفنگ به یمن فروخت. عراق نیز هیئتی جهت آموزش نظامی به این کشور اعزام کرد. بعد از جنگ جهانی دوم، طبق قرارداد ۱۹۵۵ میلادی یمن و ایالات متحده آمریکا، یمن امید داشت آمریکا در تجهیز، آموزش و گسترش تسلیحات نظامی به این کشور کمک کند؛ اما آمریکایی‌ها تنها دو فروند هواپیمای آموزشی در اختیار این کشور قرار دادند و هدف آن هم کنترل کشور یمن بود. بعد از پیمان‌شکنی کشورهای غربی و به خصوص آمریکا، یمن با شوروی روابط نزدیکی از سرگرفت و در سال ۱۹۵۶ میلادی یمن توانست در زمینه تسلیحات نظامی، سلاح‌های سنگین و سبک از روس‌ها تحویل بگیرد. شوروی تا دهه ۷۰ میلادی، مهم‌ترین منبع تأمین اسلحه و آموزش نظامی این کشور بود و موجب توسعه و گسترش ارتش یمن گردید؛ ولی در اوایل این دهه که انقلاب ۱۹۶۲ میلادی را پشت سر گذاشته بود به غرب متمایل شد (عفرای، ۱۳۹۸: ۱۴۹). در صنعا پس از پیروزی انقلاب، دولت به منظور دفاع از انقلاب و نظام جمهوری اقدام به سربازگیری نمود و علاوه بر آن یک سازمان شبه‌نظامی تأسیس شد که بعداً به صورت یک سازمان مستقل از ارتش درآمد. در عدن نیز در جریان انقلاب ۱۹۶۳ علیه انگلیس با تشکیل گروه‌های مقاومت در چارچوب دفاع ملی و همکاری شبه‌نظامیان نیروهای سیاسی، ارتش یمن جنوبی تشکیل و راه‌اندازی گردید (عفرای، ۱۳۹۸: ۱۵۷).

ترکیب ارتش یمن: اکثریت افراد ارتش یمن شمالی از قبایل می‌باشند و می‌توان گفت بافت و ترکیب ارتش یمن عشیره‌ای است. نظامیان یمن همواره علاقه و پایبندی خود را نسبت به قبیله خویش حفظ کرده و این امر مغایر نظر دولت مرکزی است؛ زیرا احساسات قبیله و تعصبات عشیره‌ای باعث درگیری و اختلاف در میان رده‌های ارتش شده و در پاره‌ای از مواقع متوجه دولت شده است؛ بنابراین در ارتش یمن سعی می‌شود احساسات و علائق ملی و میهنی تقویت و گرایش‌ها و وابستگی‌های قبیله‌ای فراموش شود (Pollack, 2015: p4). همچنین در ارتش یمن شمالی بنا به عقاید مذهبی، دو گروه مشخص زیدی و شافعی پدید آمده است. مقامات دولت تا حد امکان کوشش کرده‌اند تا ترکیب متعادلی در میان گروه‌های قبیله‌ای و مذهبی ایجاد شود تا خطراتی نظیر شورش و کودتا از بین برود.

بعد از جنگ مرزی دو یمن در ماه مارس ۱۹۷۹ میلادی، یمن شمالی به طور مستقیم با آمریکا وارد مذاکره شد. بعد از مدت کوتاهی ۱۷ فروند هواپیمای جنگی اف - ۱۴ و پنج فروند اف - ۵ به اضافه ۶۰ فروند تانک ام ۶۰ ساخته شده در ایتالیا همراه با مقداری سلاح سبک و سنگین نظامی آمریکایی وارد یمن شمالی شد. مقرر کارشناسان نیروی هوایی شوروی در صنعا هم به آمریکایی‌ها داده شد و افسران شوروی را به بندر حدیده منتقل کردند. علاوه بر این تعدادی از پرسنل ارتش یمن شمالی به آمریکا اعزام و سازمان امنیت یمن شمالی به وسیله سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) بازسازی شد. سرعت نزدیکی به آمریکا به حدی بود که دربار سعودی را که همواره سعی در تضعیف یمن شمالی داشت، وحشت زده کرد و باعث شد که مقامات ریاض به آمریکا متذکر شوند که هرگونه کمک نظامی به یمن شمالی باید از طریق عربستان صورت گیرد (عفراوی، ۱۳۹۸: ۱۶۹).

در تاریخ ۳۰ تیر ۱۳۷۷ ه.ش، به دنبال سفر ژنرال توماس فارگو، فرمانده نیروهای مرکزی و ناوگان پنجم آمریکا در خلیج فارس به یمن، یک توافق نظامی مبنی بر حق ورود کشتی‌های آمریکایی به بنادر یمن به ویژه بندر عدن به امضا رسید. مطبوعات وابسته به گروه مخالف یمن در این خصوص نوشتند: «صنعا پایگاه‌های نظامی در خاک یمن را در اختیار نیروهای آمریکایی گذاشته است.» دولت یمن اما به شدت این مطلب را تکذیب و اعلام نمود: «دیدارهای دوجانبه میان یمن و آمریکا در جهت تقویت روابط و استفاده از تجربیات آمریکا در زمینه خنثی‌سازی مین و آموزش نظامی انجام می‌گیرد.» ژنرال آنتونی زینی، فرمانده کل نیروهای آمریکایی در خلیج فارس طی مصاحبه‌ای اعلام کرد «با توجه به موقعیت استراتژیک یمن و اهمیت برقراری امنیت در دریای سرخ و خلیج عدن، واشنگتن درصدد تقویت روابط و همکاری‌های نظامی با یمن است.» از سوی دیگر روزنامه الوحدهوی، چاپ صنعا نوشت «گفت‌وگوهای فارگو با مقام‌های یمنی شامل تهیه پیش‌نویس، موافقت‌نامه توسعه همکاری‌های نظامی و امنیتی برای امضای آن توسط مقام‌های دو کشور در آینده نزدیک بود.» در تاریخ ۲۶ مهر ۱۳۷۷ ه.ش ژنرال کارلنون فورلنورد، مسئول نظامی آمریکا در ملاقات با رئیس‌جمهوری یمن اذعان داشت که کشورش روابط خود را با یمن در زمینه نظامی گسترش می‌دهد. در این ملاقات همچنین روابط دوجانبه به ویژه از نظر آموزش نظامی، تبادل کارشناسان و مین‌روبی مورد بررسی قرار گرفت. وزارت دفاع آمریکا از ده‌ها کارشناس مین‌روبی آمریکا خواست تا برای برچیدن مین‌های جنگ داخلی ۱۹۹۴ میلادی در

یمن همکاری کنند (Cordesman, 2015: p5). آنچه درباره وضعیت دفاعی یمن پیش از بیداری اسلامی و به خصوص قبل از خدمات مستشاری ایران توصیف شد، نشان می‌دهد که یمن وضعیت مناسب برای مقاومت نداشته و از حیث دفاعی و نظامی در شرایط خوبی نبوده است. حمایت‌های مقطعی بلوک غرب و شرق در زمینه تسلیحات نظامی بیشتر جنبه سیاسی داشته و در راستای منافع سیاسی و تجاری صورت می‌گرفت. این حمایت‌ها همچنین در جهت حفظ قدرت و دولت همسو با غرب و آمریکا انجام می‌شد. از سوی دیگر فروش تسلیحات نظامی به یمن به صورت محدود بوده و هرگز تداوم نداشت. این در حالی است که امروزه خدمات مستشاری و فعالیت جمهوری اسلامی ایران جنبه ایدئولوژیک داشته و با مبانی هستی‌شناسی انقلاب اسلامی پیوند داشته و تفاوت‌هایی با سایر کشورهای منطقه‌ای و به خصوص فرا منطقه‌ای دارد.

روش‌شناسی تحقیق

روش تحقیق در این مقاله، آمیخته با تلفیق روش کیفی و کمی می‌باشد. در ابتدا و با بهره‌گیری از روش کیفی، ادبیات تحقیق و داده‌های مرتبط با پژوهش، جمع‌آوری و از حاصل دانش ضمنی و مصاحبه احصاء شده است. در قسمت دوم و مرحله کمی، سنجش و میزان تأثیر انقلاب اسلامی در یمن با استفاده از پرسشنامه و سنجش آماری صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۵ نفر از خبرگان و کارشناسان خبره می‌باشند که با استفاده از روش دلفی فازی دیدگاه‌های آن‌ها استخراج و مورد پالایش قرار گرفته است. برای استخراج شاخص‌ها و تدوین مدل مفهومی، علاوه بر استفاده از ادبیات تحقیق و دانش ضمنی، بهره‌گیری از متون مبسوط مصاحبه انجام شده، از تکنیک دلفی فازی استفاده شده است. پرسشنامه پژوهش حاضر با هدف کسب نظر خبرگان راجع به میزان موافقت آن‌ها با مؤلفه‌های استخراج شده است، لذا خبرگان از طریق متغیرهای کلامی نظیر خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد میزان موافقت خود را ابراز نموده‌اند. از آنجایی که خصوصیات متفاوت افراد بر تعابیر ذهنی آن‌ها نسبت به متغیرهای کیفی اثرگذار است، لذا با تعریف دامنه متغیرهای کیفی، خبرگان با ذهنیت یکسان به سؤال‌ها پاسخ داده‌اند. این متغیرها با توجه به جدول (۵-۱) به شکل اعداد فازی مثلثی تعریف شده‌اند:

(شکل ۳) جدول اعداد فازی مثلثی متغیرهای کلامی

متغیرهای کلامی	عدد فازی مثلثی	عدد فازی قطعی شده
خیلی زیاد	(۰ و ۰/۲۵ و ۱)	(۰/۹۳۷۵)
زیاد	(۰/۱۵ و ۰/۱۵ و ۰/۷۵)	(۰/۷۵)
متوسط	(۰/۲۵ و ۰/۲۵ و ۰/۵)	(۰/۵)
کم	(۰/۱۵ و ۰/۱۵ و ۰/۲۵)	(۰/۲۵)
خیلی کم	(۰ و ۰/۱۵ و ۰)	(۰/۰۶۲۵)

در جدول فوق اعداد فازی قطعی شده با استفاده از فرمول مینکووسکی محاسبه می‌شود.

جدول ابعاد و مؤلفه‌های شناسایی شده متأثر از انقلاب اسلامی

نقش و جایگاه انقلاب اسلامی در کشورهای اسلامی و حمایت از نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی یکی از ضرورت‌های راهبردی است که در قانون اساسی^۱ نظام جمهوری اسلامی ایران درج شده و امامین انقلاب اسلامی نیز بر آن تأکید داشته‌اند و آن را در قالب رهیافت تقویت و ارتقا عملکرد مقاومت اسلامی مورد اشاره قرار داده‌اند. در خصوص وضعیت عمومی دفاعی انصارالله پیش از بیداری اسلامی و طی جنگ‌های شش‌گانه، چنانچه پیش از این اشاره گردیده با توجه به داشتن فاصله کم شروع بیداری اسلامی با جنگ ششم صعد، سال‌های ابتدایی آن به سال‌های بازسازی و احیای انصارالله معروف است. در این دوره بسیاری از نیروها و تجهیزات انصارالله آسیب دیده بودند؛ اگرچه جنگ‌های شش‌گانه باعث شد تا انصارالله که در ابتدا فقط از سلاح‌های سبک برخوردار بود، به‌مرور زمان و بر حسب نیاز طی جنگ‌های دوم و سوم به بعد به سلاح‌های نیمه سنگین دست بیابد؛ چه از طریق خرید و چه از طریق ساخت. از آنجاکه جنگ ششم یک جنگ همه‌جانبه و تمام‌عیار سعودی - یمنی (ارتش یمن) بود، انصارالله را چه از لحاظ نیروی انسانی و چه از لحاظ مهمات و تجهیزات، دچار آسیب شدید کرد. به همین دلیل بازه زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۱ به سال‌های بازسازی انصارالله مشهور شده است. این در حالی است که بر اثر فشار و

۱. اصل ۱۵۴ «جمهوری اسلامی ایران سعادت انسان در کل جامعه بشری را آرمان خود می‌داند و استقلال و آزادی و حکومت حق و عدل را حق همه مردم جهان می‌شناسد؛ بنابراین در عین خودداری کامل از هرگونه دخالت در امور داخلی ملت‌های دیگر از مبارزه حق‌طلبانه مستضعفین در برابر مستکبرین در هر نقطه از جهان حمایت می‌کند».

سخت‌گیری‌های دولت علی عبدالله صالح و جو خفقان آن دوران، خیلی از خانواده‌های نیروهای انصارالله هم از ترس حکومت مرکزی حاضر به پذیرش فرزندانشان نبودند. به همین دلیل از آنجا که اکثر اعضای انصارالله را جوانان تشکیل می‌دادند، آنان به کوه‌های صعده و مناطق دوردست و صعب‌العبور پناه برده بودند؛ تا اینکه با شروع بیداری اسلامی فشارها کم‌کم برداشته شد و توانستند از ارتفاعات به داخل صعده آمده و شروع به تجدید قوا کنند.

گفتمان انقلاب اسلامی در انصارالله یمن بسیار تأثیرگذار بود. این تأثیرگذاری سبب ارتقا جایگاه مقاومتی و همچنین ارتقا عملکرد دفاعی حوثی‌ها در برابر تجاوز سعودی‌ها و نظام سلطه شد. ارتقا سطح توانمندی دفاعی - نظامی و قدرت بازدارندگی مقاومت اسلامی یمن در برابر نظام سلطه جهانی و متجاوزان منطقه‌ای، همواره در سخنان رهبری جنبش مورد تأکید بوده است. مقاومت اسلامی یمن در عمل نیز توانسته است با افزایش و توسعه توانایی نظامی خود، ضرباتی بر متجاوزان سعودی وارد نماید. جنبش انصارالله در حال حاضر با ارتقاء قدرت نظامی و تسلیحاتی و افزایش قدرت و برد موشکی، به قدرت بازدارندگی در برابر دشمنان منطقه‌ای و بین‌المللی دست یافته و توانسته است جایگاه دفاعی خود را ارتقا دهد. وضعیت نظامی و دفاعی انصارالله یمن با تقویت سیستم تسلیحاتی، سامانه‌های پدافندی، توان تهاجم موشکی پهبادی و ساخت موشک زمین به زمین بالستیک دوربرد بهبود یافته است. برای تجزیه و تحلیل وضعیت دفاعی و مقاومت انصارالله در نتیجه گفتمان انقلاب اسلامی در یمن، ابعاد و مؤلفه‌های مهم و مؤثر مبتنی بر داده‌های کیفی و مصاحبه شناسایی و در جدول ابعاد، مؤلفه‌ها نمایش داده شده است.

(شکل ۱) جدول ابعاد و مؤلفه‌های شناسایی شده متأثر از انقلاب اسلامی

مؤلفه‌ها	ابعاد
سخنرانی‌های رهبر انقلاب اسلامی و دفاع از مظلومان یمن	سیاسی - امنیتی
اعلام مواضع ایران در دفاع از گفت‌وگوهای یمنی - یمنی	
حفظ تمامیت ارضی یمن و مخالفت با جدایی جنوب از شمال	
حمایت از تشکیل دولت انقراض (مشارکت همه احزاب و گروه‌های سیاسی)	
همسویی با تشکیل کمیته مشترکی از احزاب همسو به نام احزاب مخالف تجاوز علیه یمن	
همسویی با تشکیل مجلس علمای زیدیه و دیگر فرق نظیر شافعی و صوفی در حمایت از دولت صنعا	
تشکیل هیئتی از علمای سه گانه زیدیه، شافعی و صوفی به منظور تشویق رزمندگان در جنگ	
تجربه بسیج: هم‌پیمانی با قبایل و عشایر و استفاده از نیروهای قبیله‌ای در دفاع از شهرها و امنیت محلی	
استفاده از تجربه انقلاب در تشکیل و سازمان‌دهی تشکیلات امن/امنیتی در کنار نیروهای جهادی و نظامی	
کمک به تغییر افق دید سیاسی انصارالله یمن از دیدگاه محلی به منطقه‌ای و بین‌المللی	نظامی - دفاعی
مشورت و کمک به تشکیل وزارت دفاع چابک و متناسب با وضعیت جنگی	
انتقال دانش و خدمات علمی در زمینه تولید سلاح‌ها و تجهیزات نظامی در داخل	
تغییر رویکرد از جنگ با سلاح‌های سبک به تکنولوژی و سلاح‌های پیشرفته	
ارتباط مستقیم بین وزارت دفاع ایران و یمن و اعلام آمادگی همکاری متقابل	
انتقال تجربه و الگوبرداری در تشکیل یگان‌های نظامی و دفاعی مختص زنان (بسیج زنان)	
انتقال تجربیات موفق نظامی و دفاعی سوریه و عراق در بحران یمن	
تشکیل کمیته پشتیبانی نظری و گفت‌وگامانی یمن در جمهوری اسلامی ایران	
پشتیبانی و کمک‌های بشردوستانه از طریق هلال‌احمر و معالجه مجروحان	
ارتباط با کشورهای میانجی‌گر جهت ارسال مواد غذایی، دارو و تجهیزات پزشکی	لجستیک و بسیج امکانات
اختصاص امتیاز ویژه به تجار یمنی به منظور خرید کالاهای ایرانی	
انتقال تجارب در زمینه اقتصادی، کشاورزی و صنعت	
اعلام آمادگی همکاری در زمینه اقتصادی و امکانات به منظور خودکفایی	
ارتباط بین نهادهای انقلابی با نهادهای یمنی: نهادسازی	
برقراری ارتباط با مراکز دینی و مجامع اسلامی جهت پشتیبانی	
پذیرش هیئت سیاسی انصارالله و دیدار با رهبر معظم انقلاب	
پذیرش سفیر یمن و افتتاح رسمی سفارت یمن در ایران و بالعکس.	
برگزاری راه‌پیمایی و نشست‌های مختلف در حمایت از مردم یمن	
برگزاری کنفرانس حقوقی و دعوت از حقوق‌دانان یمنی	
برگزاری هفته یمن و جمع‌آوری کمک‌های مردمی	
دعوت از علما و بزرگان قبایل یمن به منظور حضور در کنفرانس‌ها	
دیدار هیئت سیاسی انصارالله یمن با سفرا و نمایندگان کشورهای اروپایی و منطقه‌ای در کشور عمان	

پردازش داده‌ها (تجزیه و تحلیل) و سنجش یافته‌های پژوهش

در این مرحله، مدل مفهومی ارائه شده همراه با شرح ابعاد و مؤلفه‌های استخراج شده از پژوهش، به ۱۵ نفر از اعضای گروه خبره ارسال گردید و میزان موافقت آن‌ها با هر کدام از مؤلفه‌ها اخذ شد. سپس نقطه نظرات پیشنهادی و اصلاحی آن‌ها جمع‌بندی و تحلیل شد. با توجه به گزینه‌های پیشنهادی و متغیرهای زبانی تعریف شده در پرسشنامه، نتایج حاصل از بررسی پاسخ‌های ارائه شده در جدول زیر ارائه گردیده است.

اعتبار یابی یافته‌های تحقیق

پس از تحلیل مصاحبه‌ها، کدگذاری شمارش مؤلفه‌ها، در پایان مرحله کیفی تحقیق، به منظور اعتبار یابی یافته‌های حاصل از این مرحله، از روش دلفی استفاده شده است. بر مبنای این روش، محقق مؤلفه‌های استخراج شده از تحلیل محتوای مصاحبه‌ها را در قالب پرسشنامه محقق ساخته (شکل شماره ۴) در اختیار اعضای نمونه قرار داد تا نظر خود را نسبت به ابعاد و مؤلفه‌های به دست آمده اعلام نمایند. تحلیل داده‌های حاصل از نظرات خبرگان، با استفاده از آزمون دوجمله‌ای نشان داد که همه ابعاد و مؤلفه‌ها مورد تأیید اعضای نمونه قرار گرفته است. لازم به ذکر است که اعضای نمونه شامل ۱۸ نفر بودند که به علت عدم دسترسی به ۳ نفر از آن‌ها، به ۱۵ نفر پرسشنامه داده شد. نتایج آزمون دوجمله‌ای در جدول جداگانه‌ای در (شکل شماره ۵) ارائه شده است.

(شکل ۴) جدول فراوانی مؤلفه‌های به دست آمده از روش دلفی

مجموع فراوانی‌ها	فراوانی مؤلفه‌ها					مؤلفه‌ها	ردیف
	خیلی کم	کم	تا حدودی	زیاد	خیلی زیاد		
۱۵	*	*	*	۵	۱۰	سخنرانی‌های رهبر انقلاب اسلامی و دفاع از مظلومان یمن	۱
۱۵	*	*	*	۶	۹	اعلام مواضع ایران در دفاع از گفت‌وگوهای یمنی - یمنی	۲
۱۵	*	*	*	۴	۱۱	حفظ تمامیت ارضی یمن و مخالفت با جدایی جنوب از شمال	۳
۱۵	*	*	۱	۵	۹	حمایت از تشکیل دولت انقراض (مشارکت همه احزاب و گروه‌های سیاسی)	۴

دوفصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس و نبردهای معاصر، سال چهارم، شماره ششم، بهار و تابستان ۱۴۰۱

۱۵	*	*	*	۸	۷	همسویی با تشکیل کمیته مشترکی از احزاب همسو به نام احزاب مخالف تجاوز علیه یمن	۵
۱۵	*	*	۱	۴	۱۰	همسویی با تشکیل مجلس علمای زیدیه و دیگر فرق نظیر شافعی و صوفی در حمایت از دولت صنعا	۶
۱۵	*	*	۱	۶	۸	تشکیل هیئتی از علمای سه گانه زیدیه، شافعی و صوفی به منظور تشویق رزمندگان در جنگ	۷
۱۵	*	*	۱	۴	۱۰	تجربه بسیج: هم پیمانی با قبایل و عشایر و استفاده از نیروهای قبیله‌ای در دفاع از شهرها و امنیت محلی	۸
۱۵	*	*	*	۶	۹	استفاده از تجربه انقلاب در تشکیل و سازمان‌دهی تشکیلات امن/امنیتی در کنار نیروهای جهادی و نظامی	۹
۱۵	*	*	*	۹	۶	کمک به تغییر افق دید سیاسی انصارالله یمن از دیدگاه محلی به منطقه‌ای و بین‌المللی	۱۰
۱۵	*	*	*	۶	۹	مشورت و کمک به تشکیل وزارت دفاع چابک و متناسب با وضعیت جنگی	۱۱
۱۵	*	*	*	۳	۱۲	انتقال دانش و خدمات علمی در زمینه تولید سلاح‌ها و تجهیزات نظامی در داخل	۱۲
۱۵	*	*	*	۲	۱۳	تغییر رویکرد از جنگ با سلاح‌های سبک به تکنولوژی و سلاح‌های پیشرفته	۱۳
۱۵	*	*	*	۲	۱۳	ارتباط مستقیم بین وزارت دفاع ایران و یمن و اعلام آمادگی همکاری متقابل	۱۴
۱۵	*	*	۱	۷	۷	انتقال تجربه و الگوبرداری در تشکیل یگان‌های نظامی و دفاعی مختص زنان (بسیج زنان)	۱۵
۱۵	*	*	۱	۷	۷	انتقال تجربیات موفق نظامی و دفاعی سوریه و عراق در بحران یمن	۱۶
۱۵	*	*	*	۲	۱۳	تشکیل کمیته پشتیبانی نظری و گفتمانی یمن در جمهوری اسلامی ایران	۱۷
۱۵	*	*	۱	۸	۶	پشتیبانی و کمک‌های بشردوستانه از طریق هلال‌احمر و معالجه مجروحان	۱۸
۱۵	*	*	*	۸	۷	ارتباط با کشورهای میانجی‌گر جهت ارسال مواد غذایی، دارو و تجهیزات پزشکی	۱۹
۱۵	*	*	*	۷	۸	اختصاص امتیاز ویژه به تجار یمنی به منظور خرید کالاهای ایرانی	۲۰
۱۵	*	*	۱	۱۰	۴	انتقال تجارب در زمینه اقتصادی، کشاورزی و صنعت	۲۱

تبیین نقش گفتمان انقلاب اسلامی در مقاومت انصارالله و عملکرد دفاعی آن در یمن

۱۵	*	*	۱	۷	۷	اعلام آمادگی همکاری در زمینه اقتصادی و امکانات به منظور خودکفایی	۲۲
۱۵	*	*	۱	۷	۸	ارتباط بین نهادهای انقلابی با نهادهای یمنی: نهادسازی	۲۳
۱۵	*	*	۱	۷	۷	برقراری ارتباط با مراکز دینی و مجامع اسلامی جهت پشتیبانی	۲۴
۱۵	*	*	۱	۸	۶	پذیرش هیئت سیاسی انصارالله و دیدار با رهبر معظم انقلاب	۲۵
۱۵	*	*	*	۱	۱۴	پذیرش سفیر یمن و افتتاح رسمی سفارت یمن در ایران و بالعکس.	۲۶
۱۵	*	*	*	۳	۱۲	برگزاری راهپیمایی و نشست‌های مختلف در حمایت از مردم یمن	۲۷
۱۵	*	*	*	۷	۸	برگزاری کنفرانس حقوقی و دعوت از حقوق‌دانان یمنی	۲۸
۱۵	*	*	*	۷	۸	برگزاری هفته یمن و جمع‌آوری کمک‌های مردمی	۲۹
۱۵	*	*	*	۶	۹	دعوت از علما و بزرگان قبایل یمن به منظور حضور در کنفرانس‌ها	۳۰
۱۵	*	*	*	۷	۸	دیدار هیئت سیاسی انصارالله یمن با سفرا و نمایندگان کشورهای اروپایی و منطقه‌ای در کشور عمان	۳۱

(شکل ۵) جدول نتایج تحلیل آزمون دوجمله‌ای

ردیف	عنوان مؤلفه‌ها	احتمال مشاهده شده		Sig
		۳	۱۴	
۱	سخنرانی‌های رهبر انقلاب اسلامی و دفاع از مظلومان یمن	۳	۱۴	۰/۰۰۱
۲	اعلام مواضع ایران در دفاع از گفت‌وگوهای یمنی - یمنی	۳	۱۴	۰/۰۰۱
۳	حفظ تمامیت ارضی یمن و مخالفت با جدایی جنوب از شمال	۳	۱۴	۰/۰۰۱
۴	حمایت از تشکیل دولت انقراض (مشارکت همه احزاب و گروه‌های سیاسی)	۳	۱۳	۰/۰۰۸
۵	همسویی با تشکیل کمیته مشترکی از احزاب همسو به نام احزاب مخالف تجاوز علیه یمن	۳	۱۴	۰/۰۰۱

۰/۰۰۸	۱	۳	همسویی با تشکیل مجلس علمای زیدیه و دیگر فرق نظیر شافعی و صوفی در حمایت از دولت صنعا	۶
۰/۰۰۸	۱ ۱۳	۳ >۳	تشکیل هیئتی از علمای سه گانه زیدیه، شافعی و صوفی به منظور تشویق رزمندگان در جنگ	۷
۰/۰۰۸	۱ ۱۳	۳ >۳	تجربه بسیج: هم‌بیمانی با قبایل و عشایر و استفاده از نیروهای قبیله‌ای در دفاع از شهرها و امنیت محلی	۸
/۰۰۱	- ۱۴	۳ >۳	استفاده از تجربه انقلاب در تشکیل و سازمان‌دهی تشکیلات امن/امنیتی در کنار نیروهای جهادی و نظامی	۹
/۰۰۱	- ۱۴	۳ >۳	کمک به تغییر افق دید سیاسی انصارالله یمن از دیدگاه محلی به منطقه‌ای و بین‌المللی	۱۰
/۰۰۱	- ۱۳	۳ >۳	مشورت و کمک به تشکیل وزارت دفاع چابک و متناسب با وضعیت جنگی	۱۱
/۰۰۱	- ۱۴	۳ >۳	انتقال دانش و خدمات علمی در زمینه تولید سلاح‌ها و تجهیزات نظامی در داخل	۱۲
/۰۰۱	- ۱۳	۳ >۳	تغییر رویکرد از جنگ با سلاح‌های سبک به تکنولوژی و سلاح‌های پیشرفته	۱۳
/۰۰۱	- ۱۴	۳ >۳	ارتباط مستقیم بین وزارت دفاع ایران و یمن و اعلام آمادگی همکاری متقابل	۱۴
۰/۰۰۸	۱ ۱۴	۳ >۳	انتقال تجربه و الگوبرداری در تشکیل یگان‌های نظامی و دفاعی مختص زنان (بسیج زنان)	۱۵
۰/۰۰۸	۱ ۱۳	۳ >۳	انتقال تجربیات موفق نظامی و دفاعی سوریه و عراق در بحران یمن	۱۶
/۰۰۱	-	۳ >۳	تشکیل کمیته پشتیبانی نظری و گفتمانی یمن در جمهوری اسلامی ایران	۱۷
۰/۰۰۸	۱ ۱۳	۳ >۳	پشتیبانی و کمک‌های بشردوستانه از طریق هلال‌احمر و معالجه مجروحان	۱۸
/۰۰۱	-	۳ >۳	ارتباط با کشورهای میانجی‌گر جهت ارسال مواد غذایی، دارو و تجهیزات پزشکی	۱۹

۲۰	اختصاص امتیاز ویژه به تجار یمنی به منظور خرید کالاهای ایرانی	۳ >۳	-	/۰۰۱
۲۱	انتقال تجارب در زمینه اقتصادی، کشاورزی و صنعت	۳ >۳	۱	۰/۰۰۸
۲۲	اعلام آمادگی همکاری در زمینه اقتصادی و امکانات به منظور خودکفایی	۳ >۳	۱ ۱۳	۰/۰۰۸
۲۳	ارتباط بین نهادهای انقلابی با نهادهای یمنی: نهادسازی	۳ >۳	۱ ۱۳	۰/۰۰۸
۲۴	برقراری ارتباط با مراکز دینی و مجامع اسلامی جهت پشتیبانی	۳ >۳	۱	۰/۰۰۸
۲۵	پذیرش هیئت سیاسی انصارالله و دیدار با رهبر معظم انقلاب	۳ >۳	۱	۰/۰۰۸
۲۶	پذیرش سفیر یمن و افتتاح رسمی سفارت یمن در ایران و بالعکس.	۳ >۳	-	/۰۰۱
۲۷	برگزاری راه‌پیمایی و نشست‌های مختلف در حمایت از مردم یمن	۳ >۳	-	/۰۰۱
۲۸	برگزاری کنفرانس حقوقی و دعوت از حقوق‌دانان یمنی	۳ >۳	-	/۰۰۱
۲۹	برگزاری هفته یمن و جمع‌آوری کمک‌های مردمی	۳ >۳	-	/۰۰۱
۳۰	دعوت از علما و بزرگان قبایل یمن به منظور حضور در کنفرانس‌ها	۳ >۳	-	/۰۰۱
۳۱	دیدار هیئت سیاسی انصارالله یمن با سفرا و نمایندگان کشورهای اروپایی و منطقه‌ای در کشور	۳ >۳	-	/۰۰۱

با توجه به نتایج آزمون دوجمله‌ای در جدول (شکل شماره ۵) تمامی مؤلفه‌های الگو در سطح ۰/۰۵ P معنادار است؛ بنابراین همه مؤلفه‌ها از نظر پاسخ‌گویان مورد تأیید قرار گرفت. در نتیجه تمامی مؤلفه‌های الگو در سطح معنادار است. با توجه به نظرسنجی از خبرگان، در مدل

نهایی تحقیق، ۳۱ مؤلفه در مدل نهایی مهم در نقش و جایگاه انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران در یمن باقی ماندند که در جدول، ابعاد و مؤلفه‌ها معرفی شده‌اند.

تجزیه تحلیل عملکرد دفاعی انصارالله

در تحلیل عملکرد دفاعی انصارالله در یمن گفتنی است که قبایل یمن به دلیل فرهنگ قدیمی و سنت محیطی و ویژگی‌های جغرافیایی و وضعیت قبایل و عشایر، همواره از سلاح به عنوان یک ابزار دفاعی استفاده کرده‌اند. بستن خنجر به کمر از نماد مردانگی، مقاومت و نشانه زیدی و ریشه در تفکر قائم به سیف بودن امام در اندیشه سیاسی و تفکر تاریخی انصارالله (زیدی‌ها) است. گفتنی است که تسلیحات مهم و سلاح‌های مدرن پیش از بیداری اسلامی در سال ۲۰۱۱ میلادی، بیشتر در دست حاکمیت بود و انصارالله تا کمتر از یک دهه پیش از آن، از داشتن چنین تسلیحاتی بی‌بهره بودند. با توجه به اینکه یمن به عنوان کشوری که تجارت اسلحه نیز در آن رونق داشته، جامعه مسلح به شمار می‌آید، این وضعیت برای گروه مقاومت امکان‌پذیر نبوده است. در جنگ‌های متعددی که از اوایل سال ۲۰۰۴ میلادی تا پیش از بیداری اسلامی، یعنی ۲۰۱۰ بین انصارالله و دولت علی عبدالله صالح در گرفت - موسوم به جنگ‌های شش‌گانه است - انصارالله فاقد تسلیحات و تجهیزات نظامی بوده است؛ اما روحیه ظلم‌ستیزی و مقاومت مردمی سبب شد تا حاکمیت وقت به صورت مسلحانه و با استفاده از تجهیزات نظامی مقاومت حوثی‌ها را در هم بشکند. در نتیجه همین درگیری و مخاصمات بیش از ۲۰۰۰ نفر از گروه متعلق به انصارالله شهید شده و از سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ رویکرد مقاومتی انصارالله با استفاده از تسلیحات نظامی تقویت شد. اگرچه تسلیحات نظامی متعلق به انصارالله، بیشتر از نوع سلاح سبک بود و در پی به غنیمت گرفتن از نیروهای حاکمیتی تأمین می‌شده است.

پس از تهاجم سعودی‌ها به یمن و حمایت قدرت‌های بزرگ بین‌المللی از تجاوز عربستان، انصارالله قدرت دفاعی و مقاومت نظامی قوی‌تری پیدا کرد. بررسی سامانه‌های پدافندی انصارالله و ابعاد اثرگذاری ملی و منطقه‌ای آن در تجمیع با توان تهاجمی موشکی - پهپادی نشان‌دهنده این موضوع است. عملکرد دفاعی یمن با حضور انصارالله و با الهام‌گیری از تجارب انقلاب اسلامی و فعالیت مستشاری جمهوری اسلامی ایران قوت گرفت و کمیته‌های مردمی یمن با استفاده از

توانمندی پهپادی و موشکی خود علیه ائتلاف سعودی تشکیل شد. دست یافتن حوثی‌ها به تجهیزات نظامی سنگین در کنار مقاومت مردمی و برخورداری از توان نیروی انسانی به ویژه بهره‌گیری از تجارب کسب‌شده در جنگ‌های چریکی و نامنظم ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰، از مهم‌ترین دلایل موفقیت ارتش یمن و کمیته‌های مردمی آن کشور در مقابل ارتش تجهیز شده سعودی می‌باشد. وجود تجارب مقاومت اسلامی و انتقال آن به انصارالله و استفاده از تجارب موفق در سیاست دفاعی انصارالله از دیگر دلایل این موفقیت بوده است.

گرچه رویکرد مبارزاتی انصارالله شبه مسلحانه بوده و دارای بعد دفاعی است، انصارالله اما قیام خود را بر اساس ارزش‌های زیدی و باورهای فرهنگی و هویتی شروع کرده و با تقویت رویکرد مقاومتی، جایگاه خود را در زمینه دفاعی و نظامی ارتقا دادند.

برخی از مهم‌ترین تجهیزات نظامی و تسلیحاتی یمن عبارت‌اند از پهپاد هدهد که به دلیل کوچکی حجم و سطح مقطع راداری (آر سی اس) امکان شناسایی و تلاش برای ساقط کردن آن با سامانه‌های پدافند هوایی بسیار کم است؛ پهپاد رقیب که دارای سیستم رصد و ردیابی دقیق با استفاده از لیزر است؛ پهپاد راصد که مجهز به تکنولوژی تصویربرداری و نقشه‌برداری است؛ پهپادهای قاصف ۱ و K2 به عنوان مهم‌ترین تسلیحات انصارالله و کمیته‌های مردمی یمن؛ پهپادهای صماد؛ موشک‌های «ثاقب ۱، ۲ و ۳»؛ «فاطر ۱»؛ موشک‌های بدر PI و بدر F؛ موشک قدس؛ موشک بالستیک دوربرد از نوع ذوالفقار و موشک‌های قاهر ۱ و ام ۲ (قناد باشی، ۱۳۹۶: ۱). از زمان ورود پهپادها به صحنه جنگ در یمن، نیروهای یمنی با به دست گرفتن ابتکار عمل و فرصت‌سازی و تقویت توانمندی‌های خویش، بر برتری دفاعی سعودی‌ها غلبه کرد و می‌تواند برخلاف گذشته، تعیین‌کننده معادلات در روند جنگ باشند. ویژگی‌های فناوری و نظامی پهپادها، مؤثر بودن آن برای اصابت دقیق به اهداف و استفاده آسان و کم‌هزینه بودن آن، موجب تحقق نقاط قدرت ایده‌آل برای یمن، غلبه آن بر برتری دفاعی سعودی و امارات و خنثی کردن سامانه پدافند هوایی ساخت آمریکا شده است؛ این در حالی است که این سامانه‌ها بسیار پرهزینه بوده و هزینه یک موشک به دو میلیون دلار می‌رسد (خبرگزاری صداوسیما، ۱۳۹۸: ۱). بر اساس یافته‌های کیفی و کمی این پژوهش، ارتقای فعالیت مقاومتی و دفاعی انصارالله در اثر فعالیت‌های مستشاری جمهوری اسلامی ایران صورت گرفته است. گفتنی است که مهم‌ترین دستاورد گفتمانی انقلاب

اسلامی در عرصه به دست گیری ابتکار عمل انصارالله در عملیات‌های نظامی مهم، خودکفایی و استفاده از منابع و امکانات داخلی و بسیج منابع ملی با توسعه نیروی انسانی در جبهه مقاومت می‌باشد.

با آغاز جنگ و تجاوز علیه یمن این تصور وجود داشت که طی یک ماه، جنگ در یمن تمام می‌شود. این پیش‌بینی با امکاناتی که در اختیار یمنی‌ها بود و با محاسبات مادی سازگار بود. یمنی‌ها از یک‌طرف ابزار و تجهیزات لازم را نداشته و از طرف دیگر فاقد تجربه کافی بودند؛ بنابراین به نظر می‌رسید ایده تصرف یمن از طرف متجاوز، دقیق بوده و بر اساس محاسبات مادی نیز همخوانی دارد؛ اما مقاومت اسلامی و ایستادگی مردم یمن باعث شد تا دشمن نتواند پیروز شود. زمانی که حاکمان پیشین یمن، کشور را رها کردند، یک سکوی پرتاب موشک وجود نداشت. تمام سکوها بمباران، خراب و یا قطعاًتش را سرقت برده بودند؛ اما انصارالله و نیروهای مقاومت با همت و با اعتقاد و انگیزه پای کار ایستاده و این جنگ نظامی را اداره کردند و توانستند کشورشان را علی‌رغم محاصره، حفظ کنند. امروزه انصارالله به یک قدرت در منطقه تبدیل شده است. همچنین انصارالله هرگاه اراده کند، هر کشتی را که بخواهد مورد هدف قرار می‌دهد که این امر نشان از قدرت اسلام و پیشرفت مقاومت در دنیا دارد؛ اگر نبود روحیه مقاومت و ایستادگی و استحکام بر مدار اسلام، هیچ‌وقت یمنی‌ها نمی‌توانستند در یک ظرف زمانی محدود به این پیشرفت‌ها دست پیدا کنند. با حضور فعال انصارالله در یمن، امنیت بخشی از یمن - که در دست انصارالله است - بیشتر از بخش‌هایی بود که در کنترل دولت منصور هادی قرار داشت. جمهوری اسلامی نیز در حد استطاعت تلاش می‌کند از ملت یمن حمایت کند (قآنی، ۱۳۹۶: ۱).

در تحلیل عملکرد دفاعی و توان بازدارندگی مقاومت اسلامی یمن شایان ذکر است که فعالیت مستشاری جمهوری اسلامی ایران و حمایت فکری از محور مقاومت باعث شده است تا عملکرد دفاعی انصارالله به شکل قابل توجهی ارتقاء یابد. این امر توان بازدارندگی محور مقاومت و انصارالله یمن را تقویت نموده است؛ به طوری که انصارالله توانسته در مقابل تجاوز سعودی‌ها مقاومت کرده و همچنین به ایستادگی خود در برابر استکبار نیز تداوم بخشیده است. باور و عمل به مقاومت نشان داد که بدون افزایش توان دفاعی و بازدارندگی بالا، در زمینه نظامی و دفاعی نمی‌توان امنیت را تأمین کرد. در نتیجه، حمایت‌های مستشاری ایران از جنبش مقاومت انصارالله

یمن، رمز ماندگاری، ایستادگی و دستاورد سیاسی و عملکرد نظامی و دفاعی آن بوده و به تعبیری سنگ زیرین آسیاب مقاومت است.

پیامدها و دستاوردهای پژوهش (نتیجه‌گیری)

در این تحقیق با انجام مراحل کیفی و کمی، در مرحله ادبیات نظری و مستخرج از مصاحبه و تجربیات خبرگان، ۳۱ مؤلفه و در چهار بعد، نقش و جایگاه گفتمان انقلاب اسلامی و فعالیت جمهوری اسلامی ایران در یمن مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت که در شکل جدول ابعاد و مؤلفه‌ها نشان داده شده است. در این پژوهش ضمن برخورداری از پشتوانه ادبیات نظری و داده‌های کافی، با نظر خبرگان نیز پالایش و پردازش شده و برخی از مؤلفه‌های شناسایی شده در مرحله اول کدگذاری شده، حذف شدند. در نهایت ۴ بعد و ۳۱ مؤلفه باقی‌مانده و مورد تأیید قرار گرفتند. ابعاد و مؤلفه‌های استخراج‌شده در این پژوهش می‌تواند توانمندسازی مقاومت اسلامی یمن را نشان دهد. با بهره‌گیری از نتایج این پژوهش و به‌کارگیری تجربیات خبرگان در ارتقا عملکرد مقاومت علی‌الخصوص در بعد نظامی - دفاعی، می‌توان به عنوان تجربه موفق در سایر گروه‌های مقاومت به صورت کاربردی استفاده کرد.

حمایت از نهضت‌های آزادی‌بخش با قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران و ماهیت گفتمانی انقلاب اسلامی هماهنگ و در سرشت انقلاب اسلامی، قابل ادراک می‌باشد. این موضوع در اندیشه رهبران انقلاب اسلامی نیز وجود دارد. در توصیف یافته‌ها گفتنی است که شروع بیداری اسلامی، فاصله کمی با وقوع جنگ ششم صعهه داشت؛ سال‌های ابتدایی بیداری اسلامی، به سال‌های بازسازی و احیای انصارالله معروف است؛ چراکه در این دوره بسیاری از نیروها و تجهیزات انصارالله آسیب‌دیده بودند. اگرچه جنگ‌های شش‌گانه باعث شد تا انصارالله که در ابتدا فقط از سلاح‌های سبک برخوردار بود، به‌مرور زمان و بر حسب نیاز در طول جنگ‌های دوم و سوم به بعد، به سلاح‌های نیمه سنگین دست یابد.

گفتمان انقلاب اسلامی و فعالیت جمهوری اسلامی در زمینه سیاسی باعث شد تا صدای مظلومیت مردم یمن به دنیا رسانده شود. نمایندگان جمهوری اسلامی با سخنرانی‌های متفاوت در مجامع بین‌المللی و سازمان ملل و همچنین از طریق ارتباط با سفرای دیگر کشورها، سعی کردند خطر

بحران یمن را به جهانیان گوشزد کنند. ضمن اینکه در داخل ایران نیز و حتی در کشورهای اسلامی هم جوار در حمایت از مردم، یمن راهپیمایی‌هایی برگزار و کمپین‌هایی نیز راه‌اندازی شد تا تصاویر جنایات ائتلاف سعودی - آمریکایی به همگان نشان داده شود. انصارالله - که در ابتدا در انزوای سیاسی قرار داشت و کمتر کشوری آن را به عنوان دولت رسمی در یمن می‌شناخت - با حمایت جمهوری اسلامی ایران به ویژه پذیرش سفیر یمن و افتتاح سفارت یمن در ایران، جان تازه‌ای گرفت. رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز در مناسبات مختلف به صراحت در خصوص مسئله یمن سخن گفته و موضع ایران را در حمایت از یمن و تمامیت ارضی آن با گفت‌وگوی یمنی - یمنی اعلام داشتند.

تشکیل کمیته پشتیبانی از یمن و جمع‌آوری و ارسال کمک‌های بشردوستانه شامل محموله‌های غذایی، دارویی و تجهیزات پزشکی از طریق نهادها و سازمان‌های بین‌المللی مانند هلال‌احمر از دیگر حمایت‌های جمهوری اسلامی از مردم یمن بود. در حوزه فعالیت‌های رسانه‌ای نیز، جمهوری اسلامی با تولید برنامه‌های متعدد تلویزیونی، ساخت مستند و ایجاد موج رسانه‌ای در فضای مجازی و ... مظلومیت مردم یمن را به گوش جهانیان رساند.

در حوزه نظامی و دفاعی، از آنجاکه دولت سابق یمن بیش از هفتاد قرارداد همکاری با ایران را امضا کرده بود، پس از روی کار آمدن دولت انقراض با مشارکت انصارالله، این قراردادهای مشترک با حضور یک هیئت بلندپایه از وزارت دفاع یمن در ایران، احیا و همچنین قراردادهای همکاری جدیدی به امضاء طرفین رسید. لکن با حمله عربستان سعودی و هم‌پیمانانش و شروع محاصره همه‌جانبه یمن، عملاً این رابطه متوقف شد. از آنجاکه دولت سابق یمن، تجهیزات و امکانات گسترده و وسیعی را از خود بر جای گذاشته بود، انصارالله و کمیته‌های مردمی و بدنه ارتش - که هم‌پیمان با انصارالله است - با توجه به نیاز و ظرفیت جنگی و استفاده از هوشمندی نظامی خود توانستند در کمترین زمان ممکن این تجهیزات را کاربردی کرده و از آن در میدان نبرد استفاده کنند.

همچنین انصارالله در عملیات‌های اخیر خود از دستیابی به سلاح و تجهیزات پیشرفته رونمایی کردند. موضوعی که باعث شده تا روزه‌روز بر قدرت دفاعی انصارالله افزوده شود. چنان‌که دیده می‌شود ائتلاف سعودی - آمریکایی - که از پیشرفته‌ترین سلاح‌های دنیا برخوردار است - در برابر

انصارالله مستأصل مانده و این امر جز با رویکرد مقاومت مردمی یمن و اتکا به قدرت داخلی به جای وابستگی به دیگران مقدور نبوده است.

مناطق تحت نفوذ انصارالله که شامل ۱۸ استان و جمعیتی قریب به ۸۰ درصد از کل جمعیت یمن می‌باشد، با وجود جنگ نظامی و محاصره تمام‌عیار، در حال حاضر از نظر سیاسی امنیتی دارای کمترین تنازع و مشکل سیاسی امنیتی است. به شکلی که بیشتر احزاب، عشایر و قبایل فعال سیاسی در یمن با انصارالله همسو و هم‌پیمان شده و با همه مشکلات اقتصادی و معیشتی که وجود دارد، چالش امنیتی و سیاسی قابل توجهی در این منطقه وجود ندارد.

در نتیجه می‌توان اذعان داشت که توانمندی‌های دفاعی - نظامی انصارالله از زمان شروع جنگ تا کنون، با الهام‌گیری از انقلاب اسلامی و ایران ارتقا یافته و تقویت شده است. مهم‌ترین مصداق عینی آن، می‌توان به مقاومت طولانی مدت انصارالله در مقابل متجاوز سعودی اشاره کرد. نیروهای مقاومت یمنی در قالب دو گروه ارتش و کمیته‌های مردمی قابل دسته‌بندی و تحلیل است. پس از گسترش مقاومت حوثی‌ها، ارتش علیرغم تهاجم متعدد، توسعه‌یافته و تقویت شده است. مرکز ثقل کمیته‌های مردمی در استان‌های شمالی یمن به دلیل حضور زیدی بیشتر است. مهم‌ترین مصادیق ارتقا عملکرد دفاعی در باور و عمل به فرهنگ مقاومت و در جنبه عملی و عینی توسعه تجهیزات نظامی و تسلیحاتی از قبیل پیاده و زرهی، توانمندی‌های موشکی، نیروی دریایی انصارالله، تاکتیک و راهبرد مبارزاتی و نهایتاً در کمیته و بسیج مردمی تبلور یافته است.

منابع

- ۱- قرآن کریم، سوره هود.
- ۲- اسداللهی، مسعود (۱۳۹۸). محور مقاومت در حال پیشرفت روزافزون است، مصاحبه با خبرگزاری تسنیم، قابل دسترسی در: tasnimnews.com
- ۳- اکبری، حسین (۱۳۹۶). تقابل گفتمان مقاومت و گفتمان نظام سلطه، تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع).
- ۴- امام خمینی (ره). سید روح‌الله (۱۳۸۸)، صحیفه نور، جلد ۱۷، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- ۵- باقری (افشردی)، حسین (۱۳۹۸). رزمندگان انصارالله یمن به دانش ساخت تسلیحات راهبردی دست یافته‌اند، قابل دسترسی در: tasnimnews.com
- ۶- حسینی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، سید علی (۱۳۷۳). عمق استراتژیک جمهوری اسلامی، خطبه‌های نماز جمعه، ۱۴ بهمن، دسترسی: farsi.khamenei.ir
- ۷- حسینی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، سید علی (۱۳۹۰). مأموریت نیروی قدس به روایت فرمانده کل قوا، قابل دسترسی در mashreghnews.ir
- ۸- خبرگزاری صداوسیما (۱۳۹۸). تغییر روند جنگ یمن با ورود پهپادهای مقاومت، به گزارش سرویس بین‌الملل، دسترسی در: iribnews.ir
- ۹- سلامی، حسین (۱۳۹۴). دستاوردهای حضور در سرزمین شام، خبرگزاری مهر، آبان ماه، قابل دسترسی در: www.mehrnews.com/news/2950877
- ۱۰- السماوی، فتح‌الله حسین، تحولات یمن و جبهه مقاومت (مصاحبه) (۱۳۹۴). گزارش راهبردی، شماره ۷، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع).
- ۱۱- شمس‌الدین، عبدالرحمان بن محمد بن علی (مفتی اعظم انصارالله) (۱۳۹۴). مصاحبه، جنبش انصارالله یمن، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع).
- ۱۲- شیخ حسینی، مختار (۱۳۹۴). اندیشه سیاسی انصارالله در پرتو «ملازم» شهید حسین الحوثی، گزارش راهبردی جنبش انصارالله یمن، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع).
- ۱۳- شیخ حسینی، مختار (۱۳۹۴). جنبش انصارالله و آینده قدرت در یمن، گزارش راهبردی

- جنبش انصارالله یمن، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع).
- ۱۴- عفرای، عبدالامیر (۱۳۹۸). شناسنامه اطلاعات پایه: جمهوری عربی یمن، چاپ دوم، تهران: قرارگاه حضرت نوح (ع).
- ۱۵- قآنی، اسماعیل (۱۳۹۶). جنگ یمن یکی از جنگ‌های بی‌منطق در عصر حاضر، خبر آنلاین، دسترسی: khabaronline.ir
- ۱۶- قادری کنگاوری، روح‌الله (۱۳۹۷). نقش مستشاری جمهوری اسلامی ایران در تأمین امنیت منطقه‌ای، آفاق امنیت، سال یازدهم، شماره ۴۰.
- ۱۷- قاسمی، بهزاد (۱۳۹۷). ژئوپلیتیک محور مقاومت و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، آفاق امنیت، سال یازدهم، شماره ۳۸.
- ۱۸- قلیان، محسن و بهزاد قاسمی (۱۳۹۹). شاخص‌های مقاومت اسلامی یمن در منظومه فکری سیدعبدالملک الحوثی و تأثیر آن بر ژئوپلیتیک محور مقاومت، معرفت سیاسی، سال دوازدهم، شماره ۲۴، پاییز و زمستان.
- ۱۹- قناد باشی، جعفر (۱۳۹۶). توان نظامی دفاعی و امنیتی انصارالله یمن، قابل دسترسی در peace-ipsc.org.
- ۲۰- المالکی، عادل محمد احمد (۱۳۹۴). انصارالله فرصت‌ها و چالش‌ها، گزارش راهبردی، شماره ۷، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع).
- ۲۱- موسوی نژاد، سید علی (۱۳۹۴). نشست بررسی تحولات سیاسی یمن، گزارش راهبردی، شماره ۷، قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع).
- 22- Cordesman, Anthony. (2015). "America, Saudi Arabia and the Strategic Importance of Yemen", Washington DC: Center for Strategic and International Studies.
- 23- Pollack, Kenneth. (2015). "The Dangers of the Arab Intervention in Yemen", Washington DC: Brookings Institution.